

כתיחת האירועים אתמול
בשטאדטקזינו בבאזל
צילום: אי.אף.פי

במקום שבו הכל התחיל

הרצל הלך נגד כל מי שזלזל בו וגייס תרומה אחר תרומה כדי שהקונגרס הראשון יתקיים ● 125 שנה אחר כך ו-74 שנה לתקומת מדינת ישראל – היהודים חוזרים לבאזל

אייל לוי

באולם שטאדטקזינו שבבאזל, שווייץ, יתקיים הערב אירוע רבי-משתתפים בנוכחותו של נשיא המדינה יצחק הרצוג.

באירוע המרכזי הערב יצוינו 125 שנים לקונגרס הציוני הראשון, שנערך בקיץ 1897. אותו אולם, אותו תאריך ואפילו באותה שעה. נקודת ציון היסטורית, שבסיומה כתב בנימין זאב הרצל ביומנו את המשפט האלמותי: "בבאזל ייסדתי את מדינת היהודים". "מבלי להגזים, אותו קונגרס היה מהאירועים המכוננים בהיסטוריה של העם היהודי בי-500 השנים האחרות

תום 25 פרנק, ואילו איזידור שליט, שהיה רופא שיניים, מראשי הציונות באוסטריה ומזכירו האישי של הרצל, הרהים ושלף מארנקו 150 פרנק.

על אפס ועל חמתם

הרצל, שפיקח על מלאכת ההתרמה, כתב ביומנו: "האמת היא כי לרשותי צבא של שנוררים בלבד. אינני אלא מנהיגם של נערים, קבצנים ועיתונאים עלוי-בים. אם תאיר לנו ההצלחה פנים, אפשר שהחיל הזה יהיה בו די והוא יהפוך חיש מהר לצבא חזק ומסודר".

הרצל בטח היה מרוצה לראות את יעילות הארגון של האירוע הנוכחי, באוגוסט 2022. ממשלת שווייץ וקנטון באזל מממנים את עלות האבטחה שהיא

רוגות", משוכנע יו"ר ההסתדרות הציונית העולמית, יעקב חגואל. "יש פה מנהיג יהודי שהלך נגד כולם, שזלזלו בו ואמרו לו, 'אל תפריע, תן לנו להמשיך לחלוטם על ארץ ישראל'. הוא יצר את הפלטפורמה. דמות שניתן ללמוד ממנה שחלומות אפשר להגשים". כדי להבין איך הרצל עמל קשה בדרך להגשמת החלום, מומלץ לגשת לרשימות בתיקי המשרד הציוני בווינה, המתוארכות בארכיון הציוני המרכזי. בכתב יד רשומים שם שמות של כמאה תורמים ולידם סכום הכסף שנתנו כדי שהקונגרס הראשון יקרום עור וגידים. הרצל, למשל, תרם 100 פרנק, ד"ר מקס בורנהיימר, שהיה יו"ר התאחדות ציוני גרמניה והיו"ר השני של קק"ל,

רחוק, באירוע המרכזי של הכנס. "כשפרצה המלחמה באוקראינה, ההסתדרות הציונית העולמית, הסוכנות היהודית והמדינה נרתמו למסע הצלה שבסופו 18 אלף יהודים עלו לישראל", אומר חגואל. "לא ראיתי מדינה שנרתמת כך כדי להציל את בני עמה. זה ההבדל בין היום לבין לפני 125 שנה, ימים שבהם ישראל לא היתה קיימת".

מסמך התורמים לכנס המקורי

"גם הפעם זה לא היה פשוט", מודה חגואל, יו"ר ההסתדרות הציונית העולמית. "ממשלת שווייץ קיבלה על עצמה את האתגר הביטחוני ואת היבטיו הכלכליים, ואני מדבר על עלות של מיליונים. האירוע הזה יאובטח בסדר גודל שלא רואים כמותו באירופה יותר מדי".

בחזרה לימי הזוהר

לא רק הנשיא הרצוג יכבד את הטקס בנוכחותו, יהיו בו גם נשיא שווייץ לשעבר גי פרמלן ואישים מכובדים מהארץ ומחו"ל, ובהם שר התפוצות ד"ר נחמן שי, הרמטכ"ל ושר הביטחון לשעבר משה (בוגי) יעלון, ראש המוסד לשעבר יוסי כהן, יו"ר הסוכנות היהודית, האלוף (מיל') דורון אלמוג ומו"ל עיתון "ישראל היום", ד"ר מרים אדלסון.

בין מאות הנוכחים שיגיעו לאולם בבאזל יהיו גם 125 יזמים צעירים יהודים מכל קצות הגלובוס ומנהיגים יהודים מ-38 מדינות. המארגנים אומרים כי לו היה להם מקום לאלפיים איש, גם הוא היה מתמלא, בגלל הביקוש האדיר.

אתמול השתתפו האורחים בחלק הראשון, שכלל דיונים דוגמת "כנס הרצל למנהיגות", שהתמקד בציונות המודרנית לאור חונו של הרצל, וועידה ליזמות חברתית-כלכלית.

באול התייפתה לכבוד האירוע, שגם מבחינתה הוא אבן דרך בתולדות העיר. האולם שטארטקוינו הוא אתר מרכזי שהוקם ב-1876 ומשרת, בין השאר, את התזמורת הסימפונית המקומית ומ-2016, במשך ארבע שנים, היה סגור לרגל שיפוץ יסודי כדי להחזירו לימי הזוהר. הערב האולם המחודש בבאזל יארח את מיטב בניה ובנותיה של מדינת ישראל, שבקיץ 1897 רק עלתה על שולחן השרטוטים והיתה בגדר חלום

הרצל ביומן
שכתב: "לרשותי
צבא של שנוררים
בלבד. איני אלא מנהיגם שנ
נערים, קבצנים ועיתונאים.
אם נצליח, אפשר שהחיל הזה
יפוך לצבא חזק"

קצת יותר מכמה מאות פרנקים. מפקד משטרת הקנטון, מרטין רות, אישר שהעלויות, אשר יכללו לצד כוחות משטרה גדולים גם מאות חיילים ועצירת השיט על נהר הרייין, יגיעו לסכום של 5.7 מיליון פרנקים שווייצריים (19.4 מיליון שקלים).

האבטחה הכבדה מקודה במחאה גדולה שהתעוררה נגד קיום האירוע. למארגנים נודע מראש על הפגנות שאמורות להתקיים בעיר בימים הקרובים, בעיקר על ידי ארגונים פרו-פלשתיניים.

בסוף חודש יוני היו אלה 70 גופים, ובהם ארגונים פוליטיים, אקדמאים, אנשי תרבות, פעילים פרו-פלשתיניים וגם יהודים ששלחו מכתב מחאה פתוח לקנטון באול. במכתב הם טענו כי "הציונות היא הכיס האיריאולוגי של מדינת ישראל, מהפרייקטים האחרונים של המתנחלים קולוניאליים במאה ה-21. נציגי באול מתעלמים מהמציאות הקיימת בישראל, שהקימה משטר אפרטהייד על העם הפלשתיני בהמשך לדימוי העצמי, הציוני, שגובש בבאזל ב-1897".

לפני חמש שנים ניסו לארגן אירוע דומה לציון 120 שנה לקונגרס הראשון, אבל לא הצליחו בשל תיאומי הביטחון.